

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput XXXII. Quod Constantinus legem tulit contra omnes haereses, ne alibi quam in Ecclesia Catholica populus colligeretur: quo factum est, ut pleraeque haereses abolitae sint. Et quomodo Ariani qui ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

flecti non potuit. Verum ad Alexandri-
nos quidem literas scribens, dementiam
illis & levitatem exprobravit: Clericis
vero & sacris virginibus, ut quiescerent
præcepit: affirmans se nequaquam mu-
taturum sententiam, nec revocaturum
esse Athanasium, utpote seditiosum, &
Ecclesiastico judicio condemnatum.
Antonio autem rescriptis, se adduci non
posse, ut sententiam Synodi despiceret.
Etenim, inquit, quamvis pauci qui-
dam per odium aut gratiam judicave-
rint, haudquaquam credibile est, tantam
prudentialium ac bonorum Episcoporum
multitudinem pari modo affectam fuisse.
Athanasium enim contumeliosum
& arrogantem esse, discordiæque & se-
ditionis auctorem. Quippe ad verlarium
hæc potissimum crimina objiciebant
Athanasio, eo quod Imperator ejus ge-
neris homines mirum in modum aver-
saretur. Cum igitur Imperator Eccle-
siam duas in partes divisam esse ac-
cepisset, & alios quidem Athanasium,
alios vero Joannem fovere, gravissime
indignatus est, & Joannem multavit
exilio. Hic est Joannes qui Melitio
successerat, & quem Tyrensis Synodus
communicare Ecclesiæ jusserat, & tam
ipsum, quam eos qui sententiam illius
sequebantur, honoris sui gradum in
clero retinere. Atque hoc quidem non
ex sententia inimicorum Athanasii suc-
cessit. Factum est tamen nihilominus:
nec decreta Tyrensis Concilii quid-
quam Joanni profuere. Nulla enim
prece aut excusatione flecti poterat
Princeps erga eum, quem Christiano-
rum plebem ad discordiam ac se-ditio-
nem impellere suspicio erat.

Α τοῖς μὲν ἀλεξανδρείῃσι ἐγγράψεν, ἀνομι-
αίαν καὶ ἀτάξιαν ἐγκαλῶν κληρικοῖς δὲ καὶ ταῖς
ἱεραῖς παρθένοις ἡσυχίαν ἐπιτάττει· καὶ μὴ
μεταίτιος τῆς γνώμης ἰχυρῆσαι, μὴ δὲ
μετακαλεῖσθαι τὸν ἀθανάσιον, ὡς σασιῶν
καὶ ἐκκλησιαστικῆ καὶ ἀδικασίῃσι κερ-
σῆσθαι ἀνώνιμῳ ἢ ἀνὲδ ἠλώσει, μὴ οἷος τε ἐναι-
τῆς συνόδου ὑπεριδεῖν τὴν ὑψοῦσιν· εἰ γὰρ
ὀλίγοι, φησί, πρὸς ἀπέχθειαν ἢ χάριν ἐπέ-
κασαν, ἐ δὴ πρὸς πειθάνον, ἑσαυτὴν πλεῖστον
ἐλλογίμων καὶ ἀγαθῶν ἐπισκόπων τῆς οἰκου-
μένης ἀπὸ τῆς γνώμης τὸν γὰρ ἀθανάσιον ἕρπον-
τε εἶναι καὶ ὑπερήφανον, καὶ διχονοίας καὶ σα-
σεως αἰτίον· οἱ γὰρ ἐναντίας ἔχουσιν πρὸς αὐ-
τὸν, καὶ ταῦτα μάλιστα διεβαλλόντες αὐτὸν
καθότι ὁ βασιλεὺς τὰς τοιαύτας ὑπερήφους
ἀπεσρέφει. ὅτε γὰρ πυθόμενος διχῶς με-
μεῖσθαι τὴν ἐκκλησίαν, ἵνα τὰς μὴ ἀθανά-
σιον, τὰς δὲ ἰωάννην θαυμαστῶς σφύρα
ἠγανάκησεν, καὶ αὐτὸν ἰωάννην ἐξώρισεν ἐν
Ἰούδα, ὁ μελιτιὸν διαδέξαμενος, καὶ αὐτὸν
τῆς ἐν τύρῳ συνόδου ἀπεσχεδῆσαι τὴν ἐκ-
κλησίαν κοινῶν, καὶ τὰς τιμὰς τῶν ἰωάν-
νην κληρῶν ἔχειν αὐτὸς τε καὶ οἱ τὰ αὐτὸν φε-
ρουῦντες· καὶ τοῖ γε παρὰ γνώμην τῶν
ἀπέθει τοῖς ἀθανάσις ἐχθεροῖς ἀλλοίως
ἐγγέει, καὶ ἐδὲν ὠήσεν ἰωάννην τὰ ὁδοῦ
γόμενα τοῖς ἐν τύρῳ συνεληλυθόσι κληρ-
τικῶν γὰρ ὡς ὁ βασιλεὺς ἰκασίας καὶ πατρι-
σταρῆς ἀπαλήθεως, πρὸς τὸν ὑπονομι-
νον εἰς εἰσὴν ἢ διχονοίαν ἐγάγειν τὴν πλειο-
τῶν χριστιανῶν.

CAPUT XXXII,

Κεφ. λβ΄.

*Quod Constantinus legem tulit contra omnes
hereses, ne alibi quam in Ecclesia Catholica po-
pulus colligeretur: quo factum est, ut pleraque
hereses abolita sint. Et quomodo Ariani qui
cum Eusebio erant, vocem Consubstantialis
fraudulenter conati sint tollere.*

*Ὅτι κατὰ πᾶσῶν αἰρέσεων νόμον ἐκείνην ἐπέταξε
λαχὺ ἐκκλησίαν, ἢ τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν· διὸ καὶ
σὺ τῶν αἰρέσεων ἠφανίσθησαν· οἱ δὲ πλείοι τῶν
ἰουδαίων ἀρειανοὶ τὸ ἱμερόσιον τεχνεῖν ἐπέ-
χειρήσαν.*

CÆterum dogma Atrii, licet in di-
sputationibus multorum studio ac
favore defenderetur, nondum tamen
in peculiarem sectam ex auctoris nomi-
ne distinctum erat. Sed cuncti simul
collectas agebant, atque inter se com-
municabant, exceptis Novatianis, & iis

Τὸ δὲ ἀρειῶν δόγμα, εἰ καὶ πολλοῖς
ἐν ταῖς διαλέξεσιν ἐσπουδαίετο, οὐ
εἰς ἴδιον διεκέκριτο λαόν, ἢ ὄνομα τῶν
ἐβήθη· ἀλλὰ πάντες ἅμα ἐκκλησιαστικῶν
καὶ κοινῶν· πολλῶν ναυαγίων, καὶ τῶν

Ἰπκαλιμύρων Φρυγῶν, ἑαλενπιανῶν τε
καὶ μαρκιωνισῶν καὶ παυλιανῶν, καὶ εἰ π-
τες ἑτέροι ἑτέρας ἤδη ἠυρημύρας αἰρέσεις
ἐπλήσαν· καὶ τῶν δὲ πάντων νόμον θέμε-
ν· ὁ βασιλεὺς, περὶ σέταξεν ἀφαιρεθῆ-
ναι αὐτῶν τὰς δικληρεῖς οἰκίας, καὶ ταῖς ἐκ-
κλησιαῖς συνάπεισθαι, καὶ μίτη ἐν οἰκίαις
ἰδιωτῶν, μή τε δημοσίᾳ ἐκκλησίᾳ ζῆν· κάλ-
λων δὲ τῆ καθόλου ἐκκλησίᾳ κοινωνεῖν εἰση-
γῆτο, καὶ εἰς ταύτην συνίεναι συνεβέβη-
σε· διὰ τῶτον δὲ τὸν νόμον, τῶν τῶν αἰ-
ρεσεων οἰματιλῶ πολλῶ ἀφανισθῆναι μνή-
μην· ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν παλιν βασιλείων, ὅσοι
τοῦ χειρῶν ἐσέβον, εἰ καὶ τὰς δόξας διεφέ-
ρα, περὶ τῶν ἑλληνιστῶν οἱ αὐτοὶ ἐνομί-
ζοντο, καὶ κακῶς ὁμοίως ἐπαζον· σφᾶς δὲ
παλιεὶς πολυπραγμονεῖν, διὰ τὰς κοινὰς
συμφορὰς ἑαυτῶν καὶ δεατῶν ῥα-
θίας καθ' ἑαυτὸς ἕκαστοι συνιόντες ἐκκλησία-
ζον, καὶ συνεχῶς ὁμιλεῖντες ἀλλήλοις, εἰ
καὶ ὀλίγοι ἦσαν, εἰ διελεύθησαν· καὶ τῶ
τον νόμον, ἔτε δημοσίᾳ ἐκκλησίᾳ ζῆν
ἰδιωτῶν καλωμόμοι, ἔτε λόθρα, τῶν κα-
τὰ πόλιν ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν παρθε-
ρευμάτων· ἐντελευθεν δὲ παρθευεῖς οἱ πλείους
ἠμῶμοι, τῆ καθόλου ἐκκλησίᾳ περὶ-
εσέβον· οἱ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς γνώμης
μηναιες, ἐπέτι διαδόχους τῆς αὐτῶν αἰρέ-
σεως καθυπὸντες, ἐτελευτήσαν· ὡς μίτη
εἰς ταύτην συνίεναι συγχωρεῖσθαι, μή τε
αὐτῶς ὁμοδόξους ἐκδιδάσκον δύναμενοι
εἶναι καὶ τῶν δεχθῆναι αἰ μὴν ἀλλοι αἰρέσεις
διὰ τὰς τῶν ἡλωσανίας ἐργον, ἢ διὰ σκαιότη-
ταδουμάτων, ἢ φαυλότητα τῶν δρεθῶν καὶ
καίρηων τῶν ἡρωμένων, οἱ δὲ τὰ ναυάτα
Φρονεῖν, ὡς ἀγαθῶν ἠγεμόνων ἐπιτυχόντες,
καὶ αὐτὰ παρὶ τὸ θεῖον τῆ καθόλου ἐκκλησίᾳ
δοξάζοντες, πολλοὶ τε ἦσαν δὲ δεχθῆναι, καὶ
διέμεναν, εἰδὲν μέγα βλαβείντες ὑπὸ τῶν
τῶ νόμων ὡς γὰρ οἶμαι, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκῶν
καθυπίει, φοβῆσαι μόνον, ἐλυμῆνασθαι τὰς
ἠπικῶς περὶ τῶν καὶ ἀέσι· καὶ ἀέσι· δὲ ὁ τό-
τε ἐν κωνσταντινῆ πόλει τῆς αὐτῶν αἰρέσεως
ἐπίσκοπος, βασιλεῖ κεχαρισμένῳ ὡν διὰ
τῶν βίον, ὡς εἰκός, ἐσοῦται τῆ ὑπὸ αὐτὸν

A qui dicuntur Phryges, Valentinianis
item ac Marcionistis, & Paulianis, & si
qui præter hos alii, alias jam inventas
hæreses sectabantur. Contra hos omnes
lege lata Imperator præcepit, ut orato-
ria illis adimerentur, & Ecclesiis Catho-
licis sociarentur; utque nec in privatis
ædibus, nec in publico loco colligeren-
tur. Præstare enim aiebat, ut cum Ec-
clesia Catholica communicarent, utque
ad eam accederent hortabatur. Hac
autem lege factum est, ut istarum secta-
rum memoria magnâ ex parte interci-
derit. Nam superiorum Imperatorum
temporibus, quicumque Christum cole-
bant, licet opinionibus inter se diffen-
dissent, à Gentilibus tamen pro iisdem
habebantur; nec ob communes calamita-
tes eis licebat, in semetipfos curiosius
inquirere. Quam ob causam singuli
facile in unum convenientes, separatim
collectas celebrabant; & assidue secum
mutuo colloquentes, tametsi pauci nu-
mero essent, nequaquam dissipati sunt.
Post hanc vero legem, nec publice col-
lectas agere eis licuit, lege id prohiben-
te: nec clanculo, cum singularum civi-
tatum Episcopi ac Clerici eos sollicitè
obserarent. Unde factum est, ut plea-
rique eorum metu perculsi, Ecclesiæ
Catholicæ sese adjunxerint. Alii ve-
ro licet in eadem sententia perseverave-
rint, nullis tamen opinionis suæ succes-
soribus post se relictis, ex hac vita mi-
grarunt: quippe qui nec in unum coire
permitterentur, nec opinionis suæ
confortes libere ac sine metu docere
possent. Nam ab initio, cætera qui-
dem hæreses paucos admodum secta-
tores habuerunt, sive ob dogmatum
absurditatem, sive ob imperitiam au-
ctorum qui ea excogitaverant ac do-
cuerant. Novatiani vero, utpote qui
bonos ductores nacti essent, idemque
cum Ecclesia Catholica sentirent de
divinitate, jam inde ab initio perman-
serunt, atque ita deinceps perman-
ferunt, nihil fere detrimenti ex hac le-
ge passi. Nam & Imperator ipse sua
sponse vigorem legis imminuebat,
quippe qui pertettere facere potius quam
perdere subditos in animo haberet. Ec-
cesius qui nunc temporis eorum se & æ
Episcopus erat Constantinopoli, cum
ob vite sanctitatem Imperatori esset gra-
tissimus, Ecclesiæ suæ, ut veri simile est,

plurimum adjumenti contulit. Phryges autem in reliquis Provinciis Imperii Romani, eadem perpersi sunt quae alii omnes haeretici, excepta Phrygia & vicinis aliquot Provinciis: in quibus jam inde ab initio & ab ipsis Montani temporibus, multitudine abundarunt, & nunc quoque abundant. Sub idem tempus Eusebius Episcopus Nicomediae & Theognius Nicariae, expositionem fidei ab iis qui Nicariae convenerant promulgatam, scriptis innovare ceperunt. Et aperte quidem caput illud rejicere non audebant, quo Filius Patri consubstantialis asseritur. Norant enim Imperatorem in ea esse sententia. Aliam vero fidei formulam evulgantes, significarunt Orientalibus Episcopis, verba Niceni Concilii additis quibusdam interpretationibus suscepta esse. Qua quidem ex voce atque sententia, prior quaestio quae jam sopita esse videbatur, in disceptationem vocata ac denuo excitata est.

ἐκκλησία Φρύγες δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀπέμεινεν, ὡσαύτως καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπέμειναν, πλὴν Φρυγίας, καὶ τῶν ἄλλων ἐξ ἡνίκαι τῶν ἐκκλησιῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καὶ μοιῶν ἡρώδου πλῆθος ἀρξάμενοι, καὶ νῦν αὖτις ἀπέμεινον τὸν χρόνον, οἱ ἀμφὶ τὸν δισέβιον τῶν νεομυθίας ἐπίσκοπον καὶ θεόγμοιο τῶν νικαίων ἐγγράφως ἠρξάμενοι νεωθεύειν ἀπὸ τῶν ἐκκλησιῶν τῶν ἐν νικαίᾳ συνεληλυθότων καὶ ἀναφανδὸν μὲν ἐκβάλλειν τὸ ὁμολογιατικὸν πᾶσι τὸν υἱόν, ὅτι ἐθαύρησαν ἠδὲ καὶ βασιλεῖα ὡς δεξάζουσα ἐτέραν ἐκκλησίαν νοιγραφίῳ ἐπιρήσας ἐρμηνείας καὶ ἀδελφῶν τὰ ὀνόματα τὰ ἐν νικαίᾳ δογματικῶν ἐμήνυσαν τοῖς ἀνατλήσασιν ἐπισκόποις ἐπιτελεῖν ῥήματα καὶ διανοίας, εἰς διάλεξιν περὶ τῆς ἀποθέσεως ζήτησις καὶ δόξασα περὶ αὐτῶν, πάλιν ἀνεκινήτο.

CAPUT XXXIII.

Κεφ. λγ.

De Marcello Ancyra Episcopo, deque ejus heresi atque abdicatione.

Περί μαρκέλλου τῦ ἀγκύρας καὶ τῦ ἀίρεσις αὐτοῦ καὶ ἀποθέσεως.

Eodem tempore Episcopi Constantinopoli congregati, Marcellum quoque Ancyrae in Galatia Episcopum, tanquam auctorem novae doctrinae, qui filium Dei initium ex Maria sumpsisse, & regnum ejus finem habiturum esse diceret, eaque de re librum composuisset, deposuerunt, & Ecclesia exturbarent, & Basilio viro facundia & eruditionis causa celeberrimo, Galatarum Ecclesiam regendam commiserunt. Scripserunt praeterea ad Ecclesiam regionis illius, ut Marcelli librum perquirerent, & exemplaria ejus abolerent: ac si quos ejusdem erroris labe aspersos reperissent, eos ad veram fidem reducerent. Et se quidem integrum ejus librum non subjecisse significarunt, propterea quod esset prolixior: quaedam tamen loca ex illo libro excerpta Epistola suae inseruerunt, ex quibus illum ita sentire convincerent. Quidam tamen aiebant, a Marcello inquirendi gratia ista dicta esse, & ab Eusebiano calumniose ad Imperatorem delata, quasi Marcellus ita asseverasset. Etenim Eusebiano admodum ei infensi erant, eo quod iis quae in Synodo Tyri

EΝ δὲ τῷ τότε καὶ μαρκέλλον ἀγκύρας ἐπίσκοπον τῆς γαλατῶν, ὡς καὶ τῶν δογμάτων εἰσηγήσει, καὶ τὸν υἱὸν τῆς θεογονίας ἐκ μαριᾶς τῶν ἀρχῶν ἐληλάσαι, καὶ τὸ ἐξ ἑνὶ τῶν αὐτῶν βασιλείων, καὶ γραφίῳ τῶν ἀπὸ τῆς συνάξεως, σὺν τῶν ἐκκλησιῶν ἐν κωνσταντίνῳ πόλει καθεῖλον, ὅτι ἐκ τῆς ἰσθμίας ἐξέβαλον καὶ βασιλείῳ, διὰ τὴν ἐπιπέσει ἐπὶ παιδὸς ὑπέλημμένῳ, ἐπιπέσει τῶν ἐπισκοπῶν τῆς γαλατῶν παρθεναίας καὶ ταῖς αὐτοῦ ἐκκλησίαις ἐγγράφως, ἀνατλήσασαι τὴν μαρκέλλου βίβλον, καὶ ἐξαφανίσασαι τὰς ἀπὸ φρονήσεως, εἰ τινας ἀδελφῶν μετὰ ἀλλήλων καὶ διὰ μὴν τὸ πολὺν χρόνον γεφῆς, μὴ τὸ πᾶν ὑποτάξαι βιβλίον ἐκ τῶν ῥημάτων δέ τῶν ἐκκλησιῶν τῶν ἐπιπέσει πρὸς ἐλεγχον δὲ δεξάζειν αὐτοὺς τὰ δὲ ἐπιπέσει ὁ πρὸς τῶν, ταῦτα ὡς ἐν ζήτησιν ἐπιπέσει μαρκέλλου, καὶ ὡς ὁμολογημένα διαλέξειν αὐτῶν καὶ αὐτῶν βασιλείῳ ὡσαύτως ἀμφὶ τῶν δισέβιον καὶ ὅτι ὑπερφύας ἐχάλεπαν αὐτοῦ, μὴ τε ἐν τῇ κατὰ Φοινίκην συνόδῳ

